

Vin utan druvor

Publicerad: Södra Afrika december 2007

Text: Kajsa Johansson

info@kajsajohansson.se

Produktion av drycker som producenten själv aldrig skulle dricka? Det är vad som sker i en liten fabrik i en av Nampulas kåkstäder där ett företag med svårfunnen ledning tillverkar gin, whisky, brännvin och vin.

Cigarettröken bolmar ur mustascherna på mannen med portugisiskt ursprung som jag blir hänvisad till med mina frågor om starkspritsproduktionen i Nampula. Vi befinner oss i en byggvaruhandel som har samma ägargrupp som fabriken. Den bolmande mannen, herr Cruz, är en av ägarna.

–Vill du skriva om Rhino gin och whisky? frågar han. –Det borde du inte vilja, jag skulle själv aldrig dricka det och jag råder dig att heller aldrig dricka det! Det skulle aldrig få varken tillverkas eller säljas i Europa eftersom det där finns regler för alkoholproduktion. Här finns inga regler och när det finns det är det ingen som följer dem, vare sig det gäller alkohol eller andra saker.

-De här människorna, säger Cruz och gör en svepande handrörelse mot de moçambikiska arbetarna i byggvaruhandeln, dricker inte för att njuta av drickat utan bara för effekten av alkoholen. De tänker ju inte så mycket i vanliga fall men med hjälp av alkoholen tänker de ännu mindre, då försvinner alla världens problem.

Herr Cruz drar summariskt igenom en rad problem han ser i Moçambique i dag, att det var bättre för drygt 30 år sedan, innan han ger mig numret till sin kollega, herr Ribeiro och säger: -Han kan prata mer om vår alkoholproduktion, om det han säger är sant är en annan sak. Han kan till exempel förklara för dig hur man gör vin utan druvor.

Herr Ribeiro lovar vid ett antal tillfällen att vi kan få göra en intervju och ett besök i fabriken men varje gång uppstår förhinder och vi kommer aldrig längre än till fabrikens portar där olika underordnade utförligt förklarar problematiken att släppa in någon okänd på området; det skulle omedelbart leda till avsked.

Strax utanför fabriken i kåkstaden Muahala är det lätt att köpa Rhino gin och whisky, de finns för försäljning i varenda liten baracka (lokal bar) och överallt finns de färgglada skyltarna med noshörningen och dess slogan för starkspriten: ”Suave e forte” – ”Starkt och hälsosamt”. De pluntaformade 25-centiliterflaskorna tillverkade i mjuk plast kostar 17,5 meticais, motsvarande drygt 4,5 svenska kronor. Vinet ”Tintão” kostar 21 meticais för 53 centiliter med 12 procent alkohol, också det i mjuk plastflaska. En lika stor flaska vatten har samma pris.

IMOçambiquesåväl som i de flesta utvecklingsländer får alkoholkonsumtionen allvarliga konsekvenser; inte minst på grund obefintliga sociala skyddsnät. Det handlar även om frånvaro av regelverk som kan reglera så väl marknadsföring och produktion som konsumtion, och om möjlighet att följa upp de regelverk som finns. Att privata aktörer som mycket väl har förutsättningar att handla på ett annat sätt, enkom agerar utifrån ett (tämligen rasistiskt) vinstintresse som även enligt dem själva är skadligt för samhället, hjälper ju inte direkt. Snarare ger alkoholen utvecklingen en rejäl baksmälla.

Hur gin, whisky och brännvin som ingen bör dricka tillverkas och hur man gör vin utan druvor förblir en väl bevarad hemlighet. Men att produkterna finns i varenda baracka i Nampula är inte en hemlighet för någon, inte heller konsekvenserna av det.